

॥ अंतरी पेटवू ज्ञान ज्योत ॥

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष जून 2022-23 पासून लागू

मानव्यविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत प्रथम वर्ष कला

F.Y.B.A.

पाली (Pali General)

(Pattern-60-40)

प्रथम सत्र

(Semester – I)

Paper Name- PAL-G-101 पालि पुष्फं

Paper Code- 3112213811

Faculty Code (FC)-38

व

द्वितीय सत्र

(Semester – II)

Paper Name- PAL-G-111 पालि पुष्फं

Paper Code- 3112223821

Faculty Code (FC)-38

पाली जनरल (Pali General)
(Pattern-60-40)

Semester	Title of the paper & paper code	Credits (Per Semester 3)	Lectures (each lecture of 60 mins.)
I	PAL-G-101 पालि पुष्फं Paper Code- 3112213811	3	45
II	PAL-G-111 पालि पुष्फं Paper Code- 3112223821	3	45

प्रथम सत्र
Semester-I

PAL-G-101 पालि पुष्फं
Paper Code- 3112213811

पुस्तक- खुद्दकनिकाय;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५

अंतर्गत मूल्यमापन

- ◆ प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन एकूण शंभर गुणांमध्ये होईल. त्यामध्ये साठ(६०) गुणांची विद्यापीठ परीक्षा होईल तर
- ◆ अंतर्गत मूल्यमापन हे ४० गुणांचे असेल.

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये :-

- ❖ सदर अभ्यासक्रम पद्य व गद्य या वाङ्मयप्रकाराची ओळख करुन देणारा असून त्यासोबतच लेखन, वाचन, मनन, चिंतन, संवाद इत्यादी कौशल्यांचा परिचय करुन देणारा आहे.
- ❖ सदाचारी मन व दुराचारी मनाची विद्यार्थ्यांना ओळख करुन देणे व त्याचे विश्लेषण करुन ते स्पष्ट करणे.
- ❖ सील,समाधि पञ्जाची विद्यार्थ्यांना ओळख करुन देणे व त्याचे विश्लेषण करुन तो स्पष्ट करणे.
- ❖ त्याग, संयम, सदाचार, नीती, मानवता इत्यादी सद्गुणांची वृद्धि करण्यास विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देणे
- ❖ विद्यार्थ्यांच्या मानस पटलावरुन अज्ञान, अंधश्रद्धां, अफवा इत्यादिना दूर करणे व त्यांच्यामध्ये विज्ञानवादाचे बीजारोपण करणे.

घटक विश्लेषण- एकूण श्रेयांक (Total Credit) =03

अ.क्र. (Sr. No.)	घटक (Unit)	श्रेयांक(Credit) = 3	घड्याळी तासिका (Clock hour) = 45
	Text		
१	■ यमकवगो ■ ससजातक ■ किसागोतमीथेरीगाथा ■ दससिक्खापदं ■ सीलविमंसनजातक		
	Grammar		
२	■ स्वर व स्वरांचे प्रकार ■ व्यञ्जन व व्यञ्जांचे प्रकार ■ सन्धि व सन्धिचे प्रकार		
	Introduction		
३	■ पठमधम्मसङ्गिती ■ दुतियधम्मसङ्गिती ■ ततियधम्मसङ्गिती ■ सील ■ समाधि ■ पञ्जा		
एकूण श्रेयांक (Total Credit) व घड्याळी तासिका (Clock hour)		३	४५

संदर्भ ग्रंथ:-

- ◆ गोयंका, स.ना.;थेरीगाथापालि;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ गोयंका, स.ना.; धम्मपदपालि;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ गोयंका, स.ना.;विसुद्धिमग्गो;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ उपाध्याय भरतसिंह.;पालि साहित्य का इतिहास;हिन्दि साहित्य सम्मेलन, प्रयाग १९९४
- ◆ गोयंका, स.ना.;जातक;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ बालावतार; पालिव्याकरण; बौद्धभारती प्रकाशन, वाराणसी १९९६
- ◆ आठवले, सुभाष; पाली भाषा साहित्य व व्याकरण; सन्मति प्राच्य शोध संस्था, सदर, नागपुर २००५
- ◆ Lily de Silva; Pali Primer; Vipassana Research Institute, Dhammagiri, Igatpuri,1995
- ◆ M. Winternitz; History of Indian Literature Vol.II; Bhartiya Vivdya Prakashan, Delhi, 1985

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

अ.क्र.	प्रश्नांचे स्वरूप	गुण
प्रश्न क्र.१	भाषांतर करा (२/३)	१२
प्रश्न क्र.२	संदर्भ (३/४)	१२
प्रश्न क्र.३	दिर्घोत्तरी प्रश्न (२/३)	१२
प्रश्न क्र.४	वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अ-६/८), (ब-६/८)	१२
प्रश्न क्र.५	संक्षिप्त टीपा लिहा ४/५	१२
एकुण गुण	--	६०

द्वितीय सत्र
Semester-II

PAL-G-111 पालि पुष्पं
Paper Code- 3112223821

पुस्तक- खुद्दकनिकाय;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५

अंतर्गत मूल्यमापन

- ◆ प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन एकूण शंभर गुणांमध्ये होईल. त्यामध्ये साठ(६०) गुणांची विद्यापीठ परीक्षा होईल तर
- ◆ अंतर्गत मूल्यमापन हे ४० गुणांचे असेल.

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये :-

- ❖ सदर अभ्यासक्रम पद्य व गद्य या वाङ्मयप्रकाराची ओळख करुन देणारा असून त्यासोबतच लेखन, वाचन, मनन, चिंतन, संवाद इत्यादी कौशल्यांचा परिचय करुन देणारा आहे.
- ❖ सदाचारी मन व दुराचारी मनाची विद्यार्थ्यांना ओळख करुन देणे व त्याचे विश्लेषण करुन ते स्पष्ट करणे.
- ❖ अरियो अट्टुङ्गिको मग्गो व चत्तारि ब्रह्मविहार ची विद्यार्थ्यांना ओळख करुन देणे व त्याचे विश्लेषण करुन तो स्पष्ट करणे.
- ❖ त्याग, संयम, सदाचार, नीती, मानवता इत्यादी सद्गुणांची वृद्धि करण्यास विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देणे
- ❖ विद्यार्थ्यांच्या मानस पटलावरुन अज्ञान, अंधश्रद्धां, अफवा इत्यादिना दूर करणे व त्यांच्यामध्ये विज्ञानवादाचे बीजारोपण करणे.

घटक विश्लेषण- एकूण श्रेयांक (Total Credit) =03

अ.क्र. (Sr. No.)	घटक (Unit)	श्रेयांक(Credit) =3	घड्याळी तासिका (Clock hour)=45
	Text		
१	■ चित्तवग्गो ■ राहुल पब्बज्जा ■ सीलविमंसनजातक ■ पटाचाराथेरीगाथा ■ बावेरुजातक		
	Grammar		
२	■ सर्वनाम व सर्वनामाचे प्रकार ■ काळ व काळाचे प्रकार ■ विभक्ती व विभक्तिचे प्रकार		
	Introduction		
३	■ आचरियो बुद्धदत्त ■ आचरियो बुद्धघोस ■ आचरियो धम्मपाल ■ चत्तारो ब्रह्मविहारा ■ चत्तारि अरियसच्चानि ■ अरियो अट्टडिग्गो मग्गो		
एकूण श्रेयांक व घड्याळी तासिका (Total Credits & Clock hour)		3	45

संदर्भ ग्रंथ:-

- ◆ गोयंका, स.ना.;थेरीगाथापालि;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ गोयंका, स.ना.; धम्मपदपालि;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ गोयंका, स.ना.;विसुद्धिमग्गो;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ उपाध्याय भरतसिंह.;पालि साहित्य का इतिहास;हिन्दि साहित्य सम्मेलन, प्रयाग १९९४
- ◆ गोयंका, स.ना.;जातक;विपश्यना विशोधन विन्यास,धम्मगिरी, इगतपुरी १९९५
- ◆ बालावतार; पालिव्याकरण; बौद्धभारती प्रकाशन, वाराणसी १९९६
- ◆ आठवले, सुभाष; पाली भाषा साहित्य व व्याकरण; सन्मति प्राच्य शोध संस्था, सदर, नागपुर २००५
- ◆ Lily de Silva; Pali Primer; Vipassana Research Institute, Dhammagiri, Igatpuri,1995
- ◆ M. Winternitz; History of Indian Literature Vol.II; Bhartiya Vivdya Prakashan, Delhi, 1985

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुण विभागणी

अ.क्र.	प्रश्नांचे स्वरूप	गुण
प्रश्न क्र.१	भाषांतर करा (२/३)	१२
प्रश्न क्र.२	संदर्भ (३/४)	१२
प्रश्न क्र.३	दिर्घोत्तरी प्रश्न (२/३)	१२
प्रश्न क्र.४	वस्तुनिष्ठ प्रश्न (अ-६/८), (ब-६/८)	१२
प्रश्न क्र.५	संक्षिप्त टीपा लिहा ४/५	१२
एकुण गुण	--	६०

समकक्ष अभ्यासक्रम

अ.क्र.	जुना अभ्यासक्रम	नविन अभ्यासक्रम
१	खुद्दकनिकाय	पालि पुष्पं

अध्यक्ष

प्राचीन भारतीय भाषा तदर्थ अभ्यास मंडळ